

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Szechenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délel. Ára évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyitott” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

julius—decemberi folyamára.

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 „

Évnegyedre 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Politikai szemle.

Kül- és belföldi lapok élénken foglalkoznak a magyar ügyekkel, a melyeknek kibonyolítása irányában kormányzati intézkedések még homályos takarja.

Az Austriában engedett sajtó-szabadságról már a külföldi lapok is méltánnyal szólnak, s a „Times” bécsi levelezője e tárgyban ezt írja: „Örömteljesen szolgál jelenteni, hogy a nyilvános sajtót egyetlen egyszer sem bántották, mióta Schmerling hivatalából kilépett. Ha már a volt államminiszter szívesen hallotta, ha róla, mint az alkotmány teremtőjéről beszéltek, mégis oly ellenszenvvel viseltetett a szabad és nyilvános megvitás ellen, hogy ritkán mulasztotta el politikai elleneit az államügyész kegyelmére bízni. Mint már elébb is megjegyeztem, Schmerling csak névszerűen volt és marad liberalis. Hock, talán legdekerebbjé Auszria hivatalban levő pénzügyéreinek, az államtanács tagjává nevezetett ki, egy elévült intézménynek, mely Auszriában ötödik kerék a kocsin.”

A magyar lapok utóbbi időben élénken foglalkoznak a megyék restaurációja kérdésével, s e részben a magyar értelmiség a bécsi lapokat is már igénybe vette, sőt a bécsi publicisták is már sok avatottsággal szólnak e kérdéshez, a mint azt mai lapszemléinkből láthatni.

Az erdélyi kérdésben még részletes felvilágosítás nem juthatunk, ugy látszik, hogy még egyszer akarnak Erdélyben egy országgyűlést alkotni össze, a mint ez a „Debatte” után lapunk utóbbi szemléjében jelezve volt, s a mely közléssel a „Presse” értesítése is öszbangzik, a mely így szól: „Az itt tartózkodó erdélyi urak; Mikó, Jósika s az egykori erdélyi udv. korlátnok b. Kemény, részint Majláth, részint gróf Hallerrel értekeznek. Tanácskozási tárgya a magyar korona reintegrációja, vagyis azon eszközök kitalálása, melyek által a Magyar- és Erdélyország közti történelmi viszonyok helyreállítását elérni lehetne. Az iránt egy az értelem, miszerint erre az erdélyi országgyűlés előleges nyilatkozata szükséges, mely azonban új választások alapján jönné létre. Még az octroyált választórend szerint is, ha a magyarok ez alkalommal belépnek, a szavazati különbség rendkívül nem lesz, annyival inkább, mivel a koronának megvan azon joga, hogy a regalisták számát tetszése szerint szaporíthatja. A tanácskozó urak előtt azonban kivánatosnak látszik, hogy a munka újköl elkezdésé, s azért — mint halljuk — új országgyűlést s a választási-rend reformját célozzák. Valjon a kormány megadja-e erre beleegyezését, oly kérdés, mely más lapra tartozik. A mi a jogcontinuitást illeti, az lenne érvényesítendő, hogy azon választási rend által, melyet néhány év előtt gr. Nádasdy és báró Reichenstein kidolgozott, azon elvtől eltérés történt, s a választási reform által ahhoz közelednének. Gyakorlati jelentőségű azon kérdés, vajjon a magyar országgyűlést nem kellene-e messzebbre elhalasztani, mint szándékolva volt, habogy előbb az erdélyi és horvát országgyűlést meghallgatni akarnak. Ezen kérdés taglalása valószínűleg nem maradt távol az erdélyi urak tanácskozásaitól.”

A „Wanderer” írja: Majláth kancellárnak szükségképpen meg kellett győződnie, hogy névszerűen a megoldás módját illetően minden fictio elküldendő, s hogy a jövő országgyűlés épp oly kevésbé lesz hajlandó államjogi kérdések megvitatására bocsátkozni, míg Erdély által tökéletesebben ki nem egészített. Azon fictió, mely szerint az országgyűlés a be nem következett kiegészítés elleni formális tiltakozással e nehézség felett elhaladhat, s így mégis beleegyeznek az államjogi kérdés megvitatásába, az egész ország oly hangosan s félreismérhetlenül visszaríad, hogy annak alkalmazását egyetlen államférfi sem tarthatja komolyan szem előtt; miből következik, hogy Majláth kancellár, ha az alkotmánykérdésnek a jövő országgyűlés ál-

tal eszközözendő ügyös s eredményteljes megoldását komolyan hordja szíven, nem vonhatja el már a priori az országos képviselet elől azon egyedüli tért, melyen ez illetékesnek tartja magát az államjogi kérdések megvitatására.

Valószínű, mikép főleg e megfontolások voltak, melyek az országgyűlés egybehívását azon módon, miként ez 1861-ben történt, eddig elhalasztották, s illetőleg még hosszabb ideig elhalasztandják, mivel — miként értesültünk — az ily ki nem egészített országgyűlés egybehívása egyáltalán el lesz kerülendő.

Ez szolgálhat talán magyarázatul azon további hírek is, hogy az erdélyi országgyűlés minden esetre a magyar országgyűlés előtt fog egybehívatni; mert éppen a Királyhágón tuli országgyűlésnek kell előbb a Magyarországgal való legislatív unio kérdése felett határozni, — mely királyi propositio alakjában terjeszteték eléje, — mielőtt az unioak kedvező határozat esetére, a kiegészített magyar országgyűlés egybehívása eszközölheteték. Midőn magyar részről a már törvényesnek tekintett unio Magyarországgal, még egyszer az erdélyi országgyűlés határozata alá bocsátatik, magától érthető, miszerint e határozat nem hozhatik Erdélynek ama állítólagos országképviseletétől, melynek mesterséges összeállítása Schmerling, Nádasdy és Reichenstein uraknak annyi álmatlan éjt okozott, az államnak pedig sok drága napjába került, melyeket jobban lehetett volna értékesíteni.

Az országos képviseletnek ez esetben olyan-nak kell lennie, mely törvényes és nem octroyált választási rend által, hanem az 1848-ban érvényben volt törvényes választási mód szerint jött létre; és csakis ilyennek tételhetik azon engedmény, melyre a független hazafiak az ország minden nemzetiségeiből kérészeknek mutatkoznak, midőn az országos képviselet utoljára megkérdészetésébe beleegyeznek. E nézetek, s kérészeközleg csak ezek lehettek, melyeket Majláth kancellár a Bécsbe hivott erdélyi notabilitásokkal, — melynek Kemény, Jósika, Mikó stb. — tartott értekezletekből meríthetett, és ha — miként reméljük — e nézetek megfontolása volt az ok, miért a magyar országgyűlés egybehívása elhalasztatik, ugy e halogatást Magyarországon nem csak megérteni, de őszinte megelégedéssel is fogják venni.”

A közpolitikai illetőleg ma kiváló fontossággal bír a gasteni egyezmény, a mely a porosz-osztrák viszáltnak valószínűleg véget vet. Erről a „Gen. Corr.” ezt írja:

„Oly helyzetben vagyunk, hogy véget vehetünk azon bizonytalanságnak, mely eddigelé az elbe hercegségi osztrák-porosz condominium szabályozása végett folytatott legújabb alkudozások eredményei iránt uralkodott, és a mely a napköz-lönyök legtarkább és legellenmondóbb híreiben talált kifejezést. A következők fővonásai a Gastein-ban e hó 14-kén megállapított, s e hó 20-án Auszria és Poroszország uralkodói által jóváhagyott egyezménynek, melynek szövege — mint hallszik — a napokban fog közöltetni.”

Az 1864. oct 30-diki bécsi szerződés 3. cikkelyénél fogva a két hatalom által közösen szerzett birtokjogok jövendőben a holsteini hercegségben Auszria, a schleswigi hercegségben Poroszország által gyakoroltatnak.

A német-szövetségi gyűlésben indítványoztatni fog Auszria és Poroszország által egy német hajóhad felállítására a kieli kikötővel, mint szövetségi kikötővel, s ezen kívül Rendsburgnak szövetségi várrá nyilvánítása.

Auszria Laenburgot illetőleg lemond pénzbeli kárpótlás mellett a IX. Keresztély dán király által a két hatalomnak átengedett jogokbani részéről.

Ezen egyezmény által el vannak hártva azon bajok, melyek a két hatalom illető összes birtok-jog gyakorlásának eddigi formájából eredtek, a mig a schleswigi-holsteini ügy végleges megoldására nézve Auszria semmit sem enged a békekötés óta teljes önzetlenséggel szilárdan megtartott elvi álláspontjából.”

A szomszéd Oláhországban lefolyt kised nép-zendülés alkalmából a lapok részletes tudósítást hoznak a kormány cannibali tetteiről, mely tudósítások rendes levelezőnk értesítését kiegészítik; e részben a „N. Fr. Presse”-nek Bukurestből aug. 16-ról ezt írják: A tegnapi eseményekbe már annyira beláthatni, miszerint határozottan állítható, hogy a Kuza kormány egy zavargást használt fel, melyet talán ő maga is hozhatott mozgásba — a rémuralkodás behozatalára, melynek életbeletetésére már készen tartotta katonáit. Mig a zavargók száma, kik nagy részt csak fitykösökkel s dorongokkal

valának fegyverezve, legfőleg 150—200-ra tehető, az összes mintegy 15,000 főnyi helyőrség talpon s nyeregben volt, s kivont karddal, töltött pisztolyokkal, puskákkal, ágyutkal és hegyes lándzsákkal rohant, — nem lévén igazi ellenséget — az ártatlan lakosságnak. — Leírhatlan és bízhatatlan az a vad nyersség és brutalitás, melyet a katonaság napi foglalkozásuk után látó, békés emberek, nők és gyermekek irányában tanúsított. A lovaság kivont karddal s kifeszített dzsidákkal tartott való-ságos emberhajtó vadászatot az utcákon, minden legkisebb tekintet nélkül az üldözöttek korára és nemére. Olyan emberek részesítettek kardcsapásokban és dzsida-döfésekben, a kik csöndesen láttak dolguk után, s addig kintózták őket, míg le nem rogytak, a mikor aztán még rájuk tapodtak üldözöik. A lovas daraboncok néket burcizoltak hajuknál fogva magunkkal, s 12 éves gyermekeket úgy összeverték, hogy a szegények lerokkadtak. Minden vitéz tettek nem csupán fegyvertelen, de olyan személyeknek követettek el, a kik semmi összekötésben nem valának a fölkeléssel, és sem szóval, sem irat által nem voltak figyelmeztetve, hogy ne menjenek ki az utcára. Az ily módon bántalmazottak között van számos osztrák alattvaló, s nevezetesen az ausztrai cs. kir. consulság dragomanja, a ki szolgálatában járván el egy lándzsadöfést kapott a mellébe. Alkonyat bekövetkeztével minden polgári embert, a ki lakásából kilépett, leütöttek lábáról a katonák, s fogságba burcizoltak, holott nem volt semmikép megítlva az utcára kimenetel. Egy szóval a felpálinkázott s a tiszték izgató beszédei által felizgatott katonaság való-ságos cannibali dühvel teljesítette előljárói parancsait oly sikeresen, hogy most a város páni rettegésben van a korlátlan karhatalom előtt, s így a kormány csakugyan elérte óhajtott célját. Ma reggel falragaszokban mond a katonaság eljárására dicséretet a ministertanács, melynek tagjai nem irtóztak neveiket oda igtatni ezen undorító megdicsérés alá. A városban a rette-gés és kétségbeesés csöndesége uralkodik, s a lakosság egyedüli reménye abból áll, hogy a nagyhatalmak nem fogják tovább nyugton elnézni, mint tapodtatnak lábba az emberi jogok egy olyan országban, mely az ő pártfogásuk alatt van.

Kolozsvár, augusztus 26.

(D.) A hírlapokból s magánértesésekéből tudva volt mindenfelé, hogy Erdély kitünőbb államférfiai közül néhányan a birodalom fővárosába meghívást kaptak értekezés végett az állam fontos ügyei körül.

Mintán ő Felsőleg Schmerling lovag ur s elváratai kísérleteinek sikertelenségét belátta, s azon csodálatos rendszert megváltoztatta, mely a burocratákkal kívánta az országokat egy kormányozni, mint képviseltetni; mely ezen céljának elérésére a legnagyobb politikai következtelenségeket követte el; érdek-képviseletet, közvetett választást létesített az örökös tartományokba, mig Erdélyben a könnyen vezethető tömegnek a suffrage universeig menő választási jogot octroyált; egyesítette a közös szűkebb reichsrathba a császári tartományokat, mig a magyar királyi korona pozitív törvényeken nyugvó egységét szétszaggattá, s Erdélylyel és Horvátországgal külön országgyűléseket kívánt tartatni, melyek a mellett, hogy a vizslyt éleszték, egyaránt meddők, és terméketlenek valának; hirdette a nemzetiségek jogát, s Csehországban a cseheket, Morvaországban a morvákat, Lengyelországban a lengyeleket nyomta el a német elem érdekében; — hirdette az autonomiát, s Erdély fő-törvényezékét Bécsbe vitette; hirdette a jog-egyenlőséget, s adott egyenlőséget a szolgáltságban; borzasztólag fizetvén a burocratiát, a népre háromszoros adót rott, s még sem bírta hordatni az állam terheit évről évre növekedvén az adósságok; esendőrökkel, finánczokkal, tisztviselőkkel eltölté az országokat, mégis roszul ment az administratio; a törvénykezésnek pedig — legalább Erdélyben — szörny-példáit mutathatják fel a törvényezékek, levéltárak. Ily igazságszolgáltatás alig folyt valaha, midőn a birtokháborítási keresetek évtizedekre húzódtak el; a vök kiverték a birtokból az apókat, anyókat, kik koldusrongy között kénytelenítettek pörölni, s midőn nem volt napi falatjuk, az adóhivatalok egy-egy német szerkezetű étlapot küldöttek hozzájuk, melyet a falunépe nem tudott olvasni, s midőn a harmadik faluban egy intelligens ember valahogy elol-

vashatá, a szegény ember arra ébredt, hogy 15 forint „ítéleti díjt” fizessen; s fizetnie kell, holott alig van a földön 15 forint értéke.

Földbirtokosokat tudunk, kik a nép által megtámadott birtokuk védelmére pört indítva, hatóságilag zár alá vetett érdeiket évek óta nem használhatják, mig a nép szabadon éli a lezárt erdőt, s a hatóság nem bír elég erélylyel gátolni a bitorlókat abban, miből a tulajdonost elég illetéktelenül kizárta.

A közigazgatás s igazságszolgáltatás idegen természetű, melyet a hazai népek még értelmisége sem ért; előtérbe léptette az ügyvédek mindenhatóságát, s az ügyvédi professzionak a kormány általi korlátoztatásn monopolisálta néhány ember részére a pörvitelt, s roppant költségessé lett a pörlekedés annyira, hogy ma már százán; ezeken vagyunk az országban, kik 40—50 forintra menő követelésekkel fölhagytak, ha az adósnak nincs birtoka, belátván, hogy három annyit kell költeni az ügyvédekre s bírósági ítéletekre, a mely összeget a birtoktalan ellenfelein nem exequalhatnak.

Ez megcsökkenté a hitelt; fokozta a pauperismust, tarthatlaná tette a földbirtoklást; egy szóval óriáskezekkel segíté elé országunk nyomorát.

Nézzenek szét Erdély vidékein, kérdjék meg a birtokosokat, kérdjék meg a népet: mit adozott évek óta, a miből egyes burocraták hirtelen gazdagodtak, s a nép fillérei mellett mekkora összeg folyt ezen vagyonsodásába az állampénztárból napi díjak s fuvarok s más nem nevezhető ürügyek alatt? A gazdálkodás szabadon folyt, mert a nyilvánosság ellenőrzését gátolta, s gátolja Bach-minister sajtótörvénye.

Az ország, a nép, a földbirtokos hanyatlott csak a burocrata bizott és uralkodott; mig végre a nép nem bírta az adót, s az állam hitele kezdett mind alább sülyedni.

Azon hatalmas kéz, melytől a történelem hasonló példái után várta a magyar nemzet s minden alkotmányosan érző, más ajku polgár a megszabadítás malasztját, az uralkodó főltség keze félremozdítá az országokra nehezkedő rendszert, s meghagyta új kormányának helyreállítani az országok hajománnyos jogait, könnyíteni a népek terheit, s így helyreállítva a bizalmat, helyreállítani a rendet, s a köz és egyéni hitelt.

Nehéz, fontos s alig megbírható feladat, egy összeszaggatott alkotmányt; egy gyökereiben megintott hitelt, egy annyi zaklatás által megrendített reményt s bizalmat helyreállítani, s egy csaknem anarchicus állapotból rendszeres állapotot teremteni.

A birodalom minden országa kitünőbb s kisebb államférfiának kijut a gondolkozni való arra nézve, hogy a visszaalakítás processusa sikerrel folyhasson le, s hogy ő Felsőleg nemes szándékának a nemzet hálálérte-éhez méltóan elbe mehessen. Visszaalakításnak mondjuk, mert Auszria boldog volt, nagyhatalmi tekintély, belső jóllét, kül befolyás, semmi sem hiányzott nála Bach és Schmerling korszaka előtt, s a mi panaszra lehetett, nem volt más, minthogy a császárság közvetlen tartományai nem bírtak alkotmányval. E jogot nekik is megadta az uralkodói kegy; s a visszaalakítás ezen jog által csak szilárdabb alapokra lehet fektetve.

Kérdésen kívül tehát fontos volt azon tanácskozás is, melyben Erdély államférfiai résztvettek, s annál fontosabb, mert a magyar korona tartományai közt éppen Erdély volt a Schmerling experimentationak színterül választva, s ismerjük annak itteni nagy vívmányát a nemzetiségek teljes meghasonlásában. Ő Felsőleg akarhatja levén a pozitív törvények tekintélyének helyreállítása, s a népek kibékítése, önkint felfogható: mekkora feladat az utolsó kérdést megoldani, midőn népek nyeretek meg a verwirkolás elméletének.

Szerencsére a pozitív jogok ezen nagy megtámadása alatt is, az államminiszter politikai cselvetéséi ellenében is az uralkodó Főltség a legitimitás egy erős kapcsát megtartotta, midőn nem engedé meg, hogy a magyar királyság integritása az által megtámadassék, hogy az erdélyi octroyált gyűlés a törvénynyé szentesített uniót tárgyalása alá vevén, a közös királyság legislatiának

s az előbbi uralkodó nagy és fontos ténye felett tribunálá avassa föl magát.

Ő Felsége ama nagy kísérletek napjában is kimondta, hogy az unio kérdése illetetlen marad. És így kivéve a törvényt a discussio alól, a magyar korona integritásának ez utolsó kapcsát sértetlen fentartotta.

Im e kapocs az, mely ma a restitutio kiindulási pontjául szolgál, s melyből a birodalom egyik legfontosabb kérdését, a magyar korona integritásának helyreállítását meg lehet oldani.

Az erdélyi utóbbi gyűlés határozmányai, a birodalom nagy kérdésére vonatkoztak. Az időtül nőtte az elejtett rendszert, s annak következményeit, s ha hinnünk lehet a jobban értesült bécsi lapok híreinek, Erdély s az anya- királyság uniojának elve nincs többé kétségbe vonva; s a legutóbbi tanácskozások a végleges összeillesztésre szűkséggelt revisio-nak mikéntje körül forogtak.

Igaz, hogy e részben nem kedvező hatást tett politikai köreinkre a jól értesült szokott „Debatte“ azon sejtelmé, hogy az unio, vagy legalább is módosításainak kérdése, még egyszer egy, habár legitimebb alapu erdélyi gyűlés retortáján átszűrni szándékoltnak; nagy sebeket viselünk mindnyáján, s nagy ingerültség lappang négy év türelme alatt; tartunk az oly kísérletektől, melyek méltó alapu recriminatiokra adnak okot, s az alig csillapult gyűlöletet talán élesztik, s végül-szegül a reactionak szolgáltnak.

Bizunk azonban nemzetünk türelmében, mérsékletében s dinasticus hűségében, bizunk belátásában, hogy tulzások által nem fogja félrelökni még a kerülő utat is, a mely a törvény és alkotmány céljához vezet, s egyszersmind társ-nemzetfeleink több kitünő egyénitől azou értesülést veszszük, hogy a román és szász értelmiség közt is nagy pártja fejlődött ki a magyar királyság alkotmánya jogfolytonosságának, sőt sokan a társnemzet fiai közül állítják, hogy azon nagy csalódások után, melyeket az octroyált utóbbi gyűlés tapasztalt, az alkotmányosság jövőjét csak a királyság közös ereje biztosíthatja, s remélhetjük így, hogy habár közvetítő utak eszközök által is a rehabilitált törvények az utalkodói tekintély palladiuma alatt aképpen mint első József végnapjaiban, vagy Ferencz császár másfél évtizedes provisoriuma után — visszaállíthatnak.

A mely restitucionalis politika akkor a mostanihoz csaknem mindenben hasonló előzmények után teljes sikert aratott, ugy hiszszük ma is épp oly teljes sikert aratand.

Határozottság ad erőt a kormányoknak, midőn e határozottsággal positiv törvényekre támaszkodhatnak, oly positiv törvényekre, a melyek rést nyújtanak mindazon gyöngéd vagy emberiségi érdekek megóvására, a melyeket kísérletek által kívánnak megóvni.

Im, midőn itt odavetett eszméink fátyolképén hazánk bajait s még mind viszontagságos helyzetét átlebentjük, hivatkozunk

egyszersmind azon nyilváníatunkra, mely első szavunk volt az elévülés rendszerének megbukása után „Magyarország a mi anyánk, királya a mi királyunk; mi megyünk oda, a hová ők vezetnek.“

Örvendenék, ha nyilváníatunk elvének lehetősége az átmenti rendszabályok által nem gátoltnék; mert Erdély része levén az egésznek, a közös királyság által hozott törvények felett nem bíraskodhatik, s mándátumát oly irányu discussioakra önmagától nem veheti.

De okunk van remélni is azon közbizalom alapján, a mely a trónhoz meghívott államférfiaink pályáját mindig kísérte, hogy tanácsukra a kormány csakis legitim czélú megállapodásra jutott, s midőn mi már csak azon elvnel fogva is, mert egy hazánkra nézve veszedelmes rendszer bukását látjuk az új kormány lételevén, e kormány iránt csak bizalommal viseltethetünk, ugy hiszszük, hogy joggal tanácsolhatjuk nemzetünk fiaiának a türelmet és politikai ildomosságot, s kecsgethetjük a vérmesség nélküli reményekre, melyek Erdélynek mostani viszontagságos állásánál jobb jövőt ígérnek.

Reméljük, hogy a társnemzetiségek is megtartják a politikai ildomosság szabályait, s beismerve a positiv törvények szentségét királyi koronánk integritásában s egységében belátandják az alkotmányos élet és szabadság garanciáit.

Ott a királyság középpontján, melyre a koronázás ünnepélyének dicső és örvendétes fénye vár; a mint együtt lobogtak nemzeti zászlóink évszázadokon át, s a mint összhangzott imánk királyaink dicsőségéért, trónunk fényéért, s közös édes hazánk szabadságáért; ott lesz valódi helye, hogy szent István birodalmának népei tökéletesen fátyolt borítva tizenhét komor esztendő sötét képeire, nyújtsanak testvéri jobbot egy jobb jövő reményeivel, vessék össze vállait, hogy szilárdan emeljék még magasbra a trónt, s vessék össze hazafias buzgalmukat, hogy fejlesszék mind nagyobbra közös hazánk boldogságát, s alkotmányos szabadságát.

Lapszemle.

A bécsi „Vanderer“ f. h. 18 ki számában ezen cím alatt: „Egy hang a megyék helyreállításáról“ Nedeczky István aláírása alatt Ivanóeről következő cikk jelent meg:

„Azon kérdésre, vajjon a megyék a magyar országgyűlés egybehivatása előtt helyreállíthatóak-e? most hivatalosan válaszoltatott, hogy a magyar udvari kancellária fontos okoknál fogva a megyék helyreállítását az országgyűlés egybehívása előtt nem fogja megkezdni; mit a lapok nagyobb része egyszerűen tudomásul vett.

Nem kicsinyeljük a napisajtó által kivívott eredményeket, elismerjük annak hivatását, s jól tudjuk, mennyire képes a közvéleménynek visszabangul szolgálni; s mégis kényeszerülve vagyunk arra utalni, hogy Magyarországból egyedül a vármegyék voltak nem csak leghatalmasabb, de egyszersmind legmértadóbb képviselői a közvéleménynek. Megkérdeztettek-e ma e képviselők? vagy oly feltétele-e a

megfogta kezecskét, szemei kérdő tekintetet vetettek a beszélőre.

„Édes Kláram, te engemet egészen meglepsz, első eset, hogy te olyan téren kezdessz velem vitatkozni, mely eddig előttem idegen volt, — politizálsz!“

„Bár most se kellene tennem! „sobjajtott Klára, — de midőn látom, hogy minden reményem egyenként oszlik szét, midőn látom, hogy oly hideg közönnyel néztek a veszély elé; a helyett, hogy elbárártások felől gondolkodnátok. — Kénytelen vagyok reá. Jól tudod István, hogy mekkora áldozatot hoztam érte, midőn szülőim haragját magamra véve, titkon Lőcsére követtelek. Hallom, ősz atyám megátokzott baldokló ágán, s átka oly korán utolért már! Környezetted előtt mint rokonod vagyok, de kik ismernek, jól tudják, hogy szerelmem.....“

„Kezdecs mindig furcsább, és furcsább lenni. — Vága Andrásy a Klára szavába, — mind olyan dologgal tépelődöl, mely vagy nem illet meg, vagy a melyet rég át kellett volna, hogy adj a feledésnek. Mondtam már, hogy a fejedelem ő nagysága megígérte pártfogását, s mibelyt ügyünk jobbra fordul, oltár előtt fog látni az egész világ!“

„És ha ügyünk elveszett?“

„Akkor, édes Kláram, annyi sok másokkal el fogunk veszni mi is. — „Szólt Andrásy komoly arccal, — a sors kerekébe nem kapaszkodhatunk, mert eltípor, a nélkül, hogy segítettünk volna magunkon.“

„De eszélyesek lehetünk, s kell is, hogy azok legyünk.“

„Cselekedtünk-e ellentézőleg?“

„Lőcsének védelme ma már eszélytelenség, ha elfoglatlanul tekintjük a dolgot.“

„A becsület parancsolja, eskünk kött hozzá, hogy az utolsó cseppig védelmezzük, és mi védelmeznünk fogjuk!“

bizalom, miszerint már előre is hajlandók volnának a fundamentális állam-institutiókról lemondani egy kétes, ismeretlen, s oly országgyűlés kebeléből folyó — intézményért, melynek eredményei, még a legfontosabb feladatok tekintetében is — értjük a monarchia államjogi viszonyát — sem alakjukra, sem tartalmukra nézve előre meg nem határozhatók.

A készület, melylyel Majláth államkancellár élni szándékozik, még nincs előterjesztve, s épp azért megfogható, mért nem világította meg a magyar napi sajtó ex professo a megyék reconstituálásának nagy fontosságú kérdését. Azon lapok, melyek erről per tangentem értekeztek, ebbeli nézeteiket csak bizalmi okokkal támogatták. Mi ellenben kérjük: a feltétlen bizalom oly kormány irányában, mely az experimentálás mesterségét majdnem tökélyre vitte, magában foglalja-e egyuttal az absolut kötelezettséget az állampolgárok részéről, hogy az érvényben fennálló intézményeket azok törvényszerű módosítása előtt ignorálják? annyira szakítottuk-e már állam-rendszerünkkel, hogy még az országgyűlés egybehivatása előtt a jogok, törvények, intézmények s testületek kérdés alá vonhatnának? Erre nem-mel és ismét csak nem-mel válaszolunk. Mi bizalommal szoktunk viseltetni kormányférfiaink irányában, de csak azért, mert hiszszük, hogy ők — bár mily fontos okok forogjanak is fenn — a törvényt nem teendik illusoriussá. Képzelmények csak képzelményeket szülnek.

S azért, minél fontosabb e kérdés: vajjon s miként lesznek a megyék reconstituálódók, annál világosabban tünik fel a szűkségesség is mindenekelőtt tisztába jönni a felett, minő következményeket rejt az egyik vagy másik eset magában? A megyék reconstituálásában először is egy alkotmányos és-intézmény biztosítását, a kormányok öszinte törekvését a kibékülésre, a törvény tisztelét — ha ez mindjárt jelenleg terhesnek látszanék is, — öszinte kezdeményezést a sok oldalú nehézségek dacára s a nemzeti bizalom méltánylását, — szóval: alkotmányos formáink alapját találjuk fel; míg ellenben e tisztán belügyi kérdés megoldásának fenntartása ezernyi nehézségeket rejt magában a magyar országgyűlésre nézve, melyek mindkét részről szerfelett kártékony batással lehetnek.

Államszervezetünk feltételes felfogásából eredt csalódás, ha abból, hogy a vármegyék, elzárkozott individualitásuk s a kormányhozti törvényes viszonyuk folytán az államszervezetet képezték, most azon következtetést akarnók vonni, miszerint lehetséges, sőt szűkséges, hogy a megyéknek ezen viszonya a kormányhoz, a magyar alkotmány s lényeges alap-részei, s a közvéleménynek egyetlen mérvadó organumát ignoráltassanak, ideiglenes bureaucratia-állapotokban fenntartassanak, s hogy ez élet-telen testből folyjanak a választások a legfontosabb országgyűlésre!

Nem szándékunk az 1861 ki viszonyokat közelebbről fejtegetni. A meghiusulás okát másutt kell keresnünk, nem a megyei rendszerben. Hol a diplomákat patensekkel paralellizálják, ott még a leg-hallgatagabb s legengedelmesebb vármegye is provisoriumra adott volna alkalmat. Azt ellenben nem lehet tagadni, miszerint, ha a megyék reconstituálása be nem következne, az e miatti elkeseredés eltörlőné mindazon benyomásokat, melyek a királyi szó folytán a legszebb reményekre jogosítottak.

Majláth kancellárnak, miként minden más

Klára könyekben tört ki e szavakra.

„Az égre magyarázd meg, mi bánt, miért könyezel, miért érdekel most ugy a vár sorsa, hisz még olyan messze a veszély!“

A szép Klára körülfonta gömbölyt karjaival Andrásy nyakát, égő szemeivel szeméibe tekintett, s így szólt:

„Ne kárhoztass engem István, ha szerelmem nyugtalanná, ürrültté tesz; de lásd az a tudat, hogy jöhet idő, midőn töled elválaszthatnak örökre, kétségbe ejt! Ez az idő pedig közel van, közelebb mint hiszed. Vagy elhullasz a vár védelmében, vagy foglyul esel, s azon pillanatban én is megszűntem élni..... oh mentsd meg magad..... mentsd meg magad, míg időd van reá!“

„Értem már nemes lélek aggályodat; de mond, hogyan menthetem meg magam?“

„Lépj alkura az ellennel.....“

„Nem, nem, azt nem tehetem!“

„Inkább elveszited magad?“

„Százszor, százezerszer!“

„Inkább elveszitesz engemet is.....“

„O ne szólj így Klára, hát ürrültté akarsz tenni?“

„Pedig csak ez az egy mód van, hogy egymásé maradassunk. Az ellen bizonyosan szabad elvonulást engedne, s meg volnánk mentve.“

„És akkor hová mennénk, hogy örökké üldöző lelkiismeretem utol ne érjen, mit mondana Rákóczy, mit mondanának tisztársaim? Orbán, Kállói? Ah te nem gondold meg, mit ajánlasz nekem.“

Klára hideg nyugalommal felkelt helyéből, elbocsátva Andrásy kezét, lassu lépőkkel egy szekrényhez közeledett.

„Mit akarsz tenni?“

„Megmenteni magam a bekövetkező gyaláztól.....“

Andrásy gyorsan szökött fel helyéből s visszavonta Klárát magamellé, átölelte karcsu derekát, s csaknem elhaló reszketeg hangon szólt.

államférfiaink is, mielőtt a nemzet feletti kormányra meghivatnék, először azon kiváló feladat jut, hogy a nemzet jellemét tanulmányozza. A magyar nemzet jellemvonásaihoz tagadhatlanul a historicus gyakorlatias is tartozik, valahányszor fent eltérés történik a törvénytől. Tudva van, hogy a megyei rendszer főalkotrésze a magyar alkotmány. Ha ezt az 1861-ki nehézségek ügye alatt-ignorálnák, — melyek a jelen auspiciumok alatt többé alig lehetségesek — ez valószínűleg oly ideiglenes állapotjává vártörnének, melynek anomáliája sem a törvényben, sem a szűkségességben nem alapszik, sőt valószínűleg csak a közös czélt veszélyeztetné.

A magyar országgyűlésnek, hogy azt létesíthesse, mit tőle az ország, a birodalom s király várnak, nem szabad ilyenfél előjelenség által hirdettetnie, vagy az eredmény feletti kétkedések által elhomályosíttatnia. Az új élet inauguratiója ez esetben kivánni valót bagyna hátra, melynek megtagadása csak a bizalmat ölné el. S azért kérdezhettük:

Melyik törvényben találtnak megyei bizottmányok ad hoc feljegyzetete? Feltétlenül bizonyos e hogy e bizottmányok egybehivatván, készek fognak mutatkozni a választásokat egy törvén-telen hivatalnok személyzet oltalma alatt eszközölni? és ha ez mindjárt sikertho is, nem fog-e az országgyűlés törvényessége megtámadatni? feltehető-e, hogy a választások annyira kívánat szerint esnek ki, miként az országgyűlés nem sürgetné a megyék reconstituálását, még pedig az államjogi kérdések megvitatása előtt? avagy Majláth kancellár oly gyorsan remél-e készen lehetni az államjogi diplomával, a királyi hitlevelet illető, a koronázási s egyéb vitatkozásokkal, hogy a megyei rendszer kérdése a fennálló elemek mellett elhalaszthatnák? Mindezekre egyebiránt a legközelebbi idők fognak megfelelni, s azért megelégszünk azzal, hogy nézetünk előterjesztettük azon meggyőződésben, „quod post nos ordo est, idem petentium decus.“

Jövő számunkban ugyan e tárgyban b. Eötvös meglövelt, és velős cikkét közöljük.

Adakozások az erdélyi inségesek számára.

1) Hevesmegye takarékpénztára közgyűlésre

Bábics Imre elnök ur által küldött 59 forint 43 kr.

2) Nagyságos Kiss Pálné ur asszony gyűjtött Tisza-Türedén, Aradon, Kis-Körén, Kun Madarason, Poroszlón, Sarudon, Szolnokon részint pénzben, részint élelmi szerekben, melyek elárúsítottak összesen 206 forint 41 krt.

3) Borosnyai Oszkár ur Szolokon, Bulin Fánin, Szedoglavics Szilárdka, Borosnyai Camilla kisasszonyok, Perkinko Lajos, Bulin Lajos és Borosnyai Béla urak közreműködése mellett műkedvelői színi előadást rendezvén, az abból bejött 61 forintot az inséglügyi bizottsághoz beklüdtötte.

Fogadják a nemeskeblű adakozók az emberiség nevében a bizottság forró köszönetét.

Különfelek.

— Gróf Mikó Imre ő exlja városunkba tegnapelőtt megérkezett, szintén egyszerre érkezett meg a királyitábla elnöke b. Apor Károly ő mltga.

— Hallomás szerint Erdélyre nézve a kormány-intézkedések nemsokára kezdetűet veszik.

— A szászok grófja Schmidt Conrad ur s a román metropolita Schaguna ur Bécsbe hivattak.

„Mit kívánsz tőlem....., beszélj....., mit kívánsz!.....?“

„Hogy szeress, hogy midig enyém légy — szólt Klára odaborulva keblére, s csókjával árasztá el a gyenge férfit, ki meg volt már fogva egy asszony könnyel, egy asszony csókkal.

„Nem azt mondom én, hogy te aláz meg magad, hogy te kináld meg feltételekkel, csak azt kérem, hogy ha ők kínálnak meg, ne utasítsd vissza. Rákóczyt egyedül Lőcsé nem mentheti már meg, miért áldoznál még több vért is? Orbánt nem kell a dologba beleavatni, legfeljebb csak azon pillanatban, midőn a dolog ellen ugy sem fog tehetni semmit, Kállóitól különben sincs kitől tartani, nem sok vizet zavarhat

Andrásy kibontakozva kedvese karjai közül, két kezébe hajtá fejét, mintha a történeteken gondolkodna, mintha feltámadt lelkiismeretével alkudoznék, ha elárulja e fejedelmét vagy sem?

Klára jól tudá, hogy jelen van a percz, midőn Andrásyt mindenre meg lehet nyerni, összedé tehat hatalmának egész erejét, hogy e gyöngé embernek segítsen lelkiismeretét elalattatni. Részegge kell tenni a boldogságtól.....

A következő pillanatban már egy szenvedélyes csók ébreszté fel gondolataiból a vár-örnyagot, puha üelő karok fonódtak nyaka körül, lázasan dobogó szívet érzett a magáén, s az arczához simuló forró homlok mámorossá, kábulttá tévők..... A kandallo párkányán utolsó lobbót vetett a mécs lángja, s a szobát csak az ablakon keresztül derengő hajnal-sugarak tarták felhomályban meg.

.. És Andrásy nem látott többé semmit két égő szemszögénél, mely igézet alatt tartja lelkét, s nem érzett mást két puha üelő karnál, melyek olyan szenvedélyesen szorítják őt egy lázasan dobogó szívhöz, mely most egyedül ő érette ver... ő érette él..... Szegény gyöngé ember!

TÁRCSA.

CSÁKI KLÁRA.

K. Papp Miklós.

II.

Egy gyöngé ember.

(Folytatás.)

„A jónapok elmúltak István, látom jól a vérszt, mely bennünket el fog szakítani egymástól, hogy so ha többé fel ne leljelek. E gondolat annyiszor kétségbe ejtett már engemet, de mindig elzártam bánatom szivembe, nem akartam hogy tudd, én is szenvedek.“

„Úzd el aggodalmad, mi szakíthatna el minket egymástól?“

„Lőcsé eleste, mely végre is be fog következni.“

„Ez ne aggasszon, Lőcsét az ellen nem bírja bevenni, nagyobb ostromló szereket nem bozhat falaink alá, őrségünk megtartá jó hangulatát, maga pedig a polgárság a városban kész értünk és saját érdekében mindent elkövetni, mindent áldozni.“

„És ha mégis?“

„Nem, nem, várunk nem soká fel lesz mentve Lefelholtz ostromától, ki ugylátszik, nem is ért hozzá.“

„De a fejedelem szerencse csillaga alászált?“

„Hogy annál fényesebben jöjjen majd fel ismét!“

„Várai a császár kezébe, az ország felső része, a bányavárosok elvesztek.....“

„Mind, mind vissza kerülnek!“

„Ne bítegesd magadat István ábrándokkal, ne hunyj erőszakkal szemet a való előtt.“

Andrásy oda állt egészen a szép leány mellé,

* Sétatérünk napról napra csinosul, s nem sokára a „Berki küi“ előtt halastava is lesz. Az ásatásokat már megkezdették. A fúton kívül csinos mellék-utakat is vezetnek a sétátér szebb pontjához, melyeket eddig senki sem élvezhetett. A közönség mindenesetre elismeréssel tartozik mostani kezelőjének.

— Tegnapelőtt délután 3 órakor báró Radák István, üregégi elgyengülésben boldogabb létre szenderült, porai ma fognak a mikeszázsi családi sírboltba elindítani városunkból. Béke hamvaira!

— (Necrolog.) Maksi Máriafi Albert, maga s gyermekei Dávid és Irma; ugy az elhunytak szülői Losonczy b. Bánfi Zsigmond s neje szül. Bethleni gróf Bethlen Anna: s testvérei Losonczy báró Bánfi Elek, Kálmán és Anna, gróf Tholdalagi Viktorné nevűben szomoruan jelenti: forrón szeretett neje, illetőleg édes anyjuk, leányuk és testvéreik Losonczy báró Bánfi Rózáliának élte 38 ik, házassági szövetsége 8-ik évében, időzett bélyegnyaladásban f. augusztus 23-án este 9 órakor történt elhunytát. Béke poraira!

* (Necrolog.) Hátszegvidéki demsusi Lukács Farkas maga, és szeretett neje puji Puy Borbára, valamint leányuk Lukács Ida Pogány Ádámé, ugy csak három hóval ezelőtt elhunyt kedves leányuk Lukács Leontina Mara Lőrinczné jó reményű kisedd fia Lőrinc és László legmélyebb fájdalommal tudják egyetlen egy fiak, testvérek, e fényes család végszajadéka demsusi Lukács Miklósnak folyó év és hó 15-én huzamos betegeskedés folytán beállott vég elmerülés következtében rövid élte 20 dik évében történt gyászos kimúlást, kiből a szülők egy jó fiút, a haza egy kezdő költőt vesztettek el. — Hült tetemei folyó hó 17-én tetették le a demsusi családi sírkertbe a Longinus és kápolnája közelében szeretett nővére mellé, béke kiszenvedett poraikra.

* Erzsébetvárosról a Follinusz drámai tulsulata működéséről tudósítanak, mely ott e f. hó 8-án kezdte meg előadásait, s meglehetősen pártfogásban részestül. Az előadásokat „Szécsi Mária“-val kezdték meg, melyet Szigligeti 100 aranyos „Nőuralom“ című vígjátéka követett; továbbá „Mig a férj távol van“ és „Beosztás“, „Fűszervény“ és „Deborah.“ E folyó hó 17-én ő felsége születésnapja előestéjén díszelőadásul „A család öröme“, 19-én „Lavater“, 21-én Gyulai Ferencz jutalmául „Jean Claude“ és 22-én „Gritti.“ A mint a sorozatból látjuk, a repertoir nem nagy főtöréssel van összeállítva. Egy csomó olyan darab, melyben egy két ember debütírozhat ugyan, de közönséget nem hoz a színháznak. Levelezőnk általánosan dicséri a társulatot Verestől kezdve Gynalig, s Boér Emától Ujfalusinég. A társulat onnét Maros-Ujvárra megy néhány előadásra, s onnét Enyedre, hol az operettel egyetül. A társulatot Boér János vezeti.

* A pesti lapok még folyvást Liszt Ferenc és a zenéi ünnepekről beszélnek. Liszt, mint írják, Esztergomba is lerándul a hercegprímáshoz. Bár visszaemlékeznek Kolozsvárra is, hol egykor éppen akkora lelkesedéssel fogadták, mint most Pesten, s látogatná meg Erdélyt, hogy még egyszer és talán utoljára mi is hallhassuk a zongora-kiadályt.

— A „Vanderer“ abból indulva ki, mily gyakran jó az osztrák ügyvéd azon helyzetbe, hogy pörét a magyar jog értelmében kell vezetnie azt indítványozta, hogy a bécsi egyetemen a magyar magánjog köteles tantárgyként előadassék.

* Illetékes helyről értesülünk — írja a „S-ny“, — hogy Dumas Sándor, az öregebbik, a nemzeti színház igazgatóságához a végett fordult volna, hogy a nemzeti színpadon néhány felolvasást tarthasson. Ugy hisszük, az igazgatóság e világhírű regényírónak örömmel engedhet tért, annál is inkább, minthogy a helyárok felemeléséről szó sincs.

* Nagy-Kikinda fölött e napokban éghabóru vonult el, s a villám többszörösen lecsapván, a távirda sodronyait össze-vissza rombolta. Egy pörz-nát vívó embert is megjécszett. A rudon t. i. végig szaladván, földre teríté az illetőt, s ekkor a színpadi bobozatok egy jelenete ismétlődött, a megrémült atyafi torokszakadástól kiabálni kezdvén: oda-vagyok, meghaltam — s noha csakhamar lábra állott, még akkor sem merete hinni, hogy él, midőn már hazafelé ballagott.

* Egy öreg angol, ki soká Indiában élt, a „Timesben“ a cholera ellen specifikus szert ajánl, melyet Calcuttaban 1857 és 1858 ban egy ottani orvos roppant sikerrel használt. A betegbe egy adag Quassia oltatott be; e könnyű miltét után dörzsölték és mosták, az egész testen, mint a török fűrdőben szokás, közben kevés hideg ivó vizet adtak neki. A görcsök gyorsan elmúltak, s a beteg örömmel vallá, hogy jó melegeit érez. Ha néhány óra múlva visszaesés mutatkozott, 2—3 helyen újra beoltották. Az angol hiszi, hogy e szert talán mérsekeltebb éghajlat alatt is lehetne alkalmazni. Ajánljuk t. orvosaink figyelmébe.

* A „Great-Eastern“ f. hó 20-án régi kikötőhelyére Cherness-be megérkezett; meddig marad ott, csak akkor lehet megközelítőleg meghatározni, ha a huzal leeresztésében részt vett 3 társulat igazgatóinak gyűlése határozatát közzé fogja tenni. Anderson J., a „Great-Eastern“ kapitánya az

igazgatók egyikéhez küldött iratában azon nézetét nyilvánítja, hogy a szükséges javítások, új készülékek s kötelek helyreállítása két egész hónapot igényel; s így a huzal fölszedési kísérlet ismétlése ez év folytatni alig várható. Anderson azon tanácsot adja, hogy egy új huzal készítsék, az a jövő év máj. havában leeresztessék, s ha már elhelyezése megtörtént, akkor szedessék föl a régi huzal és végessék be, hogy a kettős vezetés életbeléptethető legyen, a mi okvetlenül szükséges.

* Egy párba jőldozata. Kikindáról írják a „Tem. Ztg.“-nak, hogy ott folyó hó 20-án d. u. temették el a Temesvár mellett párba jőldozott Sz. Lászlót. Elestének híre mély benyomást keltett az egész lakosságnál. A már koros szülők helyzete igen szomorító; egyetlen fiukat s egyszersmind a család utolsó sarjadékát vesztették el benne. A gyászos esetet következőleg írják le: Temesvárott e hó 18-án egy Sz. László nevű fiatal ember megsebesítve hozott az arany szarvas vendéglőbe, hol a seb folytán még az nap este meghalt. Az egyetlen fiók halálára ágyához táviratilag hivatott szülők fájdalma leírhatlan volt. A mennyire e dolog eddig tudva van, a nevezett napon a temesvári Mohala külvárosban pisztoly-párba jőldozott; az elhullott ellenfél volt az első lövés, mely talált; de a megsebesített nem gátolta, hogy ő is löjön. Bár a szerencsétlen semmiképpen sem akarta megmondani ellenfele nevét, s azt haláláig meg se nevezte, az mégis már kitudott.

— A „Wanderer“ az országgyűlés összehívásáról írja: A közlemény, hogy a magyar országgyűlés összehívása elhalasztatnék, ugy látszik alaptalan. Most is novemberre van az országgyűlés összehívása kitűzve. Ezen időkben ugyan Erdélyben vég-érvényes határozat nem jöhet létre, de a munkálatok annyira haladhatnak, hogy a tárgyalások a két országgyűlésen már kevés időt igényelnek, s így a magyar országgyűlés talán csak azon időre maradhat kiegészítlenül, míg Pesten a követi verifikáció bevégeztenek. Ezután a közjogi kérdések tárgyalása baladéktalanul napirendre kerülhet. A „Wanderer“ helyeli ezen eljárás módját, mert csak a törvényesség főtartása vezethet el. Az oly törvényt, melyet a nép törvénynek tekint, el kell ismerni, különben csak a nyers erőszak hatalmának kezdődik meg uralma.

— A centralista lapok ezen terv ellen a febr. patens jogfolytonosságára hivatkoznak. Azonban Erdély és Magyarország jogfolytonossága, a febr. alkotmány jogfolytonossága vagyis inkább jogfictioi ellenében bátran kiállhatja a versenyt.

— A centralisták, per fictionem teljesnek tartották a Reichsrathot. Magyarország azonban, országgyűlésének integritását nem szokta fictiohoz kötni. A centralisták még az alkotmány módosítását is törvényesnek tekinték, ha ezt a mostani Reichsrath, mely pedig ugyancsak nem „teljes“, szavazná meg. Az alkotmány módosításának utját a februári patens ugyan meghatározta: azonban a teljes Reichsrath, a minőnek ezen testületnek de jure kellene lenni, soha sem létezett, s nem is fog létezni. Ily utra térni annyi volna, mint zsákutcaba kerülni. Ha haladni akarunk, ki kell vergődnünk az oly utból, mely célhoz soha sem vezethet.

Politikai hírek.

Austria. A „G. C.“-nek már táviratilag jelentett közlése, az Austria s Poroszország közt kötött egyezmény tartalmáról, így hangzik:

„Oly helyzetbe vagyunk téve, hogy véget vehetünk ama bizonytalanságnak, mely eddigelő az elbei hercegségeken austriai-porosz condominium-tusi viszony szabályozása céljaiból folytatott legújabb alkudozások eredményei iránt létezett, s mely a legtarkább s legellenkezőbb hírlapi közlésekben talált kifejezésére. Következők a f. hó 14-én Gasteinban megállapított, s 20-án Austria s Poroszország Fejedelmei által helybenhagyott egyezmény fővonásai, melynek szövege — mint halljuk — a legközelebbi napokban közzé fog tétetni:

„Az 1864. oct. 30-diki bécsi béke-szerződés III. czikke folytán a két hatalmasság által közösen szerzett birtokjogok jövőre a holsteini hercegségben Austria, s a schleswigi hercegségben Poroszország által fognak gyakoroltatni.

A német szövetség gyűlésben Austria s Poroszország által egy német hajóhad előállítására a kieli kikötővel, mint szövetségi kikötővel, továbbá Rendsburgnak szövetségi váru nyilvánítása fog indítványoztatni.

Lauenburgra vonatkozólag Austria lemond — pénzübeli kártérítés mellett — saját részéről, a IX. Keresztély dán király által a két hatalmasság részére átengedett jogokban.

Ezen egyezmény által el vannak távolítva azon viszásságok, melyek a mindkét hatalmasságot illető össz-birtoklasi jog gyakorlásának eddigi alakjából eredtek; míg a schleswig-holsteini ügy vég-érvényes megoldására vonatkozólag, az Austria által a béke-kötés óta teljes őnzetlenséggel főtartott elvileges álláspont legkevésbé sincs földadva.

A „Gen. Corr.“ közölve a már általunk is közölt kiáltvány szövegét, a következő hivatalos megjegyzéseket függeszti hozzá: „Mint értésünkre

esett, a bukaresti cs. kir. főconsul részéről a főnnebbi kiáltvány ellen, mely könnyen gyűlöletes szinben tűntethető fel Austria szándékait, kifogást tett a moldva-oláhországi ministereknél, s ezek meg is ígérték Éder b. urnak, hogy egy haladék nélkül kibocsátandó jelentésben helyre fognak hozni a kérdéses proclamatión előforduló téves kifejezések, s a közönségben azok folytán támadt hibás magyarázatok merőben alaptalanoknak nyilvánítottatnak.“

Ugyancsak a „Gen. Corr.“-nak írják folyó hó 18-ról: Nem hiteles tudósítások szerint Crajova, Ploest és Pitest városokban szintén kitört a fölkeles, s részben sikerült is volna. Tény az, hogy a kormány a tűzesség és lovasság egy részét a nevezett városokba küldötte.

Francoziaország. A „Mémor. diplom.“ szerint az austriai s porosz kormányok a következő pontokra alapíták a hercegségek kérdésének újabb ideiglenes megoldását: 1) A hercegségeken bármely törvényes hatalom alapjául csupán a bécsi szerződést lehet venni, mely Poroszországot s Austriát Schleswig-Holstein birtokába helyé. 2) Austriát s Poroszországot illeti, a hercegségeken végleges kormányt állítani föl. 3) Austria- s Poroszországnak már most is joguk s kötelességükben áll, ott végrehajtani a létező törvényeket, melyek a legutóbbi időkben a különös jelöltségek sérelmet ejthettek. 4) Mindazáltal azon főtartás mellett, miszerint lelkiismeretesen tisztelhetben tartandják a főnálló rendet, s legkevésbé sem fognak beavatkozni a condominium hatalmak kormányzatába ama hercegségek, kik igényt tartanak a hercegségekre, azokat meglátogatbatandják, sőt ott is lakhatnak. 5) Végre Poroszország saját földirati feladése tekintetéből, mely őt — megátadattás esetében, a hercegségek oltalmazására kötelezi — mindazon eszközök használatát követeli, melyek Schleswig-Holstein katonai védelmének biztosítására vannak ézánva. Az említett lap még hozzáteszi, hogy a tartományi kormányzata a két nagybatalom közt felosztatván, Holstein kormányzata Austria, Schleswig s Lauenburgé pedig Poroszországra fog ruháztatni.

Egy Brestből kelt sürgöny szerint, a „Reine-Hortense“, Chasseloup-Laubat tengerészeti miniszterrel, 19-én oda érkezett, s a „Solferino“ által üdvözöltve, bement a kikötőbe. A miniszter a tengerészeti főnök által fogadtatott, ki táborára által volt környezve. A csapatok fegyverben voltak. Erre a miniszter a tengerész-főnöki épületbe ment, hol a batóságokat elfogadta. Brestbe már roppant számú idegenek érkeztek.

A megállapított program szerint, az angol hajórajnak 21-én kelle Brestbe érkeznie, s 24-én Portsmouth felé visszaindulnia, hol 25-én fog horgonyt vetni. A Bonet-Willamez admiral alatti hajóraj Cherbourgól kissé előbb indulván el, azzal a tengeren fog egyesülni. A két hajóraj együtt fog Portsmouth felé utazni, s oda 29-én fognak megérkezni. Az ottani ünnepek 3 napig fognak tartani. A város s az angol tengerészet roppant készségeket tesznek ezen ünnepekre. A francia hajók sept. 2-án fognak Portsmouthból visszaindulni.

Németország. Frankfurt, aug. 22. A „N. Fr. Ztg.“ azon tudósítást hozza, hogy Napoleon császár Arenenbröden visszatértében a porosz királyal Baden-Badenben találkozni fog. E találkozás a legközelebbi hetek folytán történék.

Köln, aug. 22. A „K. Ztg.“ egy salzburgi távirata így hangzik: Az oldenburgi nagyherceg kilátásai meglehetősen csekélyek. A bécsi félhivatalos lapok oda utasították, hogy a középállamok tartását dicsőreleg elismerjék, mivel a gasteini alkudozásokba beleegyezésüket a legkészségebben adták, névszerint Bajor- és Szászország.

Oroszország. Pétervár, aug. 11. A nagykorúvá vált trónörökös esküteléte felett a „Russische Corr.“ jelenti: Dél táján a testőrség s hadsereg egyes osztályai zászlókkal elfoglalták a palota termeiben számukra fentartott helyeket. A synodus és főpapság tagjai a váregház sekrestyéjében gyűltek össze, s diplomaii testület s birodalmi tanács ugyanott, a rácsoszáttól balra eső részben a hölgyek orosz nemzeti öltözetben a jobb részben. A császári családát a novgorodi és szent-pétervári metropolita fogadta a templom bejáratánál. A császár kozák tábornoki egyenruhába jelent meg, a császárné arany kelmés nemzeti ruhában hermelin szegélyvel. A nagyherceg-trónörökös a császár balján ment. A császári családát a tábornokok és kamarások diszöltönyben, s az udvari hölgyek nemzeti ruhában követték, s annak két oldalán sorakoztak. Ekkor a metropolita átnyújtotta a trónörökösnek az esküformát, melyben fogadja, hogy a császárnak hiven szolgálna és a korona jogait s kiváltságait, valamint a megállapított örökösödési rendet is fentartandja. — A trónörökös, miután szilárd hangon elmondotta esküjét, meghajlott a császár előtt, ki őt hosszas ideig tartotta megölelve. Az ünnepegy a katonai esküteléttel s hálaadó isteni tisztelettel végződött. Három órakor a felségek Jelagin szigetre vonultak vissza. Estefelé a nép seregesen tödült a részben fényesen megvilágított szigetekre. Az ünnepi előkészületek hivatalosan eltiltattak. A nagyherceg-trónörökös 16,000 rubelt küldött a miniszternek, mely összegből 10,000 rubel

a leégettek javára, 6,000 a nyugati tartományok ortodox egyházai tökéjének szaporítására fordították.

Törökország. Mint a „Patrie“-nak Konstantinápolyból írják, de Moustier francia követnek szabadsággal Párisba elutazása (hova 18-kán már meg is érkezett) személyére nézve igen bizelgő manifestatiókra adott alkalmat a török kormány s a francia gyarmat részéről. A szultán — ki a követet már hivatalosan elfogadta — őt elutazása előtt még egyszer látni óhajtván, a követ hajóatlése előtti napon a dolmabagtsai palotába ment, hol a szultán által magán-audentián fogadtatott. Ezen fogadtatás bizalmas jellegű volt, mellén csupán az Osmanie-rend nagy-keresztjével. A külügyminiszter, Ali pasa is jelen volt ezen találkozáson.

Lengyelország. Mint a „balti lap“-nak a lengyel batárról írják, Lengyelország újra szervezése még a folyó évben létesített fog. A királyság 11 kormányzóságra, s 80 kerületre fog felosztatni. A hivatalnoki hierarchia jelen állapotában fog meghagyatni, némi módosításokkal. A varsói általános kormánynak lesznek alárendelve a tartományi kormányok; ezeknek a kerületi tanácsosok, s ezeknek a voytié-k. Mindegyik kerületi tanács végrehajtó közege lesz egy tiszt, 6—8 csendőrrel. A községek orosz modorban akkép lesznek szervezve, hogy a község lesz a nem-nemesek által birt jószágok valódi tulajdonosa, s annak kellend ezen javak megőrzése fölött örködni. A lelkészek javai a községek tulajdonává lesznek, s a lelkészek megszabott fizetést fognak huzni.

Schweiz. Napoleon császár névnapja a folyó évben is Genfben szokás szerint oly lakomával ünnepeletett meg, melyen Sz. Ilona-éremmel díszített 71 egyén volt jelen. Élőkön Dufaur tábornok volt, ki ezen alkalmat arra használta föl, hogy megvetéssel utasítsa vissza a genfi sajtóban s más iratokban oly gyakran elterjesztett megátadásokat a nagy hadvezér, s felségsé utóda ellen, „mely megátadások“ — szerinte — „pygmaeusok által intéztettek egy Hercules ellen, a miknek ily nagy dicsőség elhomályosítása iránti tehetetlensége csak neveltség tárgya lehet.“

Ujabb. Berlin, aug. 25. Hivatalosan nyilvánították, hogy a Holsteinban foglalt állás Austriára nézve, a nagy távolság miatt jelentéktelen. Poroszország Schleswig birtokbavétele után soha sem fog tágitani; a német hajóhad önámítás, s a schleswig-holsteini uralkodási jognak másra átruházása nem is képzelhető. Poroszország előbb-utóbb meg fogja a hercegségeket szerezni.

— Altona, aug. 25. Gablenz bárónak tegnap éjjel köztudomásra jött kineveztetése Holstein polgári s katonai kormányzójává, itt kedvezően fogadtatott, mivel a nevezett altbnagy kedvelt egyéniség. Az osztrák seregnek nem szaporítottak. A holsteini ország kormány, melynek székhelye, miként Gablenz tárnagyé is, Altona lesz, alkalmas helyiségeket keres. — A gasteini egyezmény azon pontja, melynek értelmében a hercegségek a vámegettebe lépnek, aggodalmakat ébreszt az altonai szabad kikötő felett.

Páris, aug. 25. A börzén hire terjedt, hogy Oroszország kivételével valamennyi európai hatalom tiltakozni fog a hercegségek szétosztására s felosztására. Austria és Poroszország — mond tovább a hír, — le fogják szállítani hadseregeiket, mivel szükséges esetében egymást segíteni szándékoznak. — Az egész francia sajtó egyhangulag kárhoztatja a hgségek felosztását tárgyzó egyezséget. Metternich hg tiltakozólag lép fel azon föltevés ellen, hogy a gasteini egyezmény előzetes esetet képezne Velence eladására vonatkozólag. Olaszországi levelek szerint újabb betöréseket kíséreltek meg Tirolba a mazinisták. Mondják, hogy egy Mazzinótól való levél cselekvőlegesen fellépésre igtat. A „Patrie“ egy berlini levelet közöl, melyben erősítettik, hogy Austria csak jelentékeny titkos kárpót-lásokért állott a gasteini egyezségre. A madridi „Epoca“ jelenti, hogy a zarauzi találkozásra Drouyn de Lhuys és Fleury fogják a császárt elkísérni. A legújabb amerikai lapok Baltimoreból és St. Louisból a mexikoi avatkozás ellen szólnak. A chalonsi tábor sept. 1-én oszlík fel.

Schleswig, aug. 25. Manteuffel tbk porosz kormányzó legközelebb ide érkezését várják. Ugy hallani, hogy az unjonozási névsorozatokat elkészítése, Schleswig védelmi helyzetbe hozása tekintetéből már elrendeltetett. A hercegségek országos rendei külön fognak összegyűlni.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Augustus 28-kán: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 73.70. — 5% Metalliques 100 frt 69. — Bank-részvény 780. — Hitelintézeti részvény 200 forint 176. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/2. — Ezüst 107. — Cs. kir. arany 5.16. — 1860. élcöcsön 89.45.

T. és felelős szerkesztő DRÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE augusztus 26-kán 1865.

Table with columns for 'Államadósság', 'Elsőségi kötvények', 'Részvények', 'Váltók (devisek)', 'Pénznekem', and 'Sorsjegyek'. It lists various financial instruments and their market values.

Atnézése
A kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének.
Indul a levélposta:
Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.

A Biasini gyorskocsai indul:
Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezte után.

HIRDETÉSEK.

Babos Sándornak óra raktára
belmonostorutoza 192 sz. alatt.
Mintán rövid itt létem alatt a n. érdemű közönségnek több részben hozzám való bizodalmat teljes mértékben megnyerni szerencsés valék, bátkorodom ezental is megfeszített szorgalommal, a n. érdemű közönségnek szolgálatomat, valamint a nagy és szép választékban ellátott óra raktáramat egy évi jótállás mellett ajánlani.

Fagylalt-készletek,
(202)
érczből; melylyel pár perc alatt, kevés jéggel fagylaltat lehet készíteni.
ÁRAK:
1 darab fél kupás, bádóg kuppal 9 fnt 60 kr.
1 darab egy kupás, " " 14 " 40 "
1 darab két kupás, " " 19 " 20 "

Képek a természetből. A felserdült növényeknek Wagner Armin után felmutatja Kovácsi Antal. 10 könyvatomú képpel. Ára 1 fnt.
A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Ferencz. Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Csapó Sándornál
Kolozsvártt
nagy választásba
férfi és gyermek kalapok
1 fnt 90 kr., 2 fnt 60 kr., 2 fnt 80 kr., 3 fnt., 3 fnt 50 kr., 3 fnt 80, és 4 forintig kaphatók.

Stein János könyvkereskedésben Kolozsvártt.
Harmath Józsefőel Tordán, Wittich Józsefőel Marosvásárhelytől, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytől, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefőel Károlyfejevártt kapható:
NÉPISKOLAI OLVASÓKÖNYV.
ELSŐ KÖTET:
a protestáns néptanodák alsóbb osztályai számára

A föld egyes részeinek földirati ismertetése. Brassai Sámuel kézírataiból újabb adatok szerint kiadta Kovácsi Antal. Ára 45 kr.
Ingyen tanító francia nyelv-mester. A francia nyelvet szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja Brassai Sámuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. Ára 1 fnt 60 kr.

Andraschowski János és Ephraim
harangöntők és kútesinálók felvállalják:
mindennemű harangok és csemettyük öntését, azoknak legújabb modorú felszerelését, mindennemű tűzfecskendők, fa- és vascsovű kúta készítését, valamint minden szakjukba vágó igazításokat.

Származtató philosophia tanfolyama.
Tanuló növendékeknek kézikönyvül, de egyszersmind tanultaknak is elméleti tárgyul, azonban minden mivel magyar embernek is érthető olvasmányul.
Írta Mihályi Károly r. tanár a nagy-enyedi főtanodánál.
Első kötet. Az egész tanfolyam első és második könyve. Ára 1 fnt 40 kr.
Egy párizsi vendéglő különszobájából. Ponson du Terrail regénye. Ford. Friebeisz Ferencz. 80 kr.

A vegytan iskolája Dr. Stöckhardt után dolgozta Berde Áron természettudományok tanára és a magy. tud. akademia I. tagja. Második átdolgozott kiadás. Ára 2 fnt.
Szent történetek az ó és új szövetségéből bibliai mondatokkal szerkesztve. Iskolai használatra írta Turbucz Ferencz, dézsi kisdédőv. A szövegbe nyomott számos fametszetekkel. Kemény kötésben 30 kr.

DAUBITZ R. F.-féle
NÖVÉNY-LIQUEUR.
jóltevő hatása végett, főleg az emésztésre, s az azáltal okozott rendes vérképzésre, orvosok és emésztőkül magának osztatlan elismerést vivott ki.
Elismerő irat.
DAUBITZ R. A. urnak helyett.
Legnagyobb örömben tudatom s nel, hogy növény-liqueurje nemcsak nömet, hanem engemet is sokéves bajunktól, mely étvágyhiány, gyenge emésztés, a 10 iránti vértelenség és székduglásból allott, előhaladt korunkban tö. életes m megmentett. A midőn ezé t önek köszön-tet mondok, kérem önt sokak érdekében, hogy e fényes eredményt nyilvánosságra juttassa. Kész vagyok ez iránt barkinek szóval pontos felvilágosítást adni.
Becs, 2 di. november 1864
ALBERTH ANTAL és neje,
Stadt, Himmelferdig-asse 6.

A Heidelbergi káté értelmezése.
Tanítványai számára és magán használatra írta Zombori Gedő tanár.
Ára kötve 28 kr.
GSEMEGÉK
kisebb gyermekek számára;
melyekkel családok, kisdédőv- és elemi tanítóknak kedveskedlik
GÁSPÁR JÁNOS
nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató
Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers-csemegével bővített ket-tős kiadás; névszerint:
egyik iróvelre nyomott diszkiaadás, 2 gyönyörű szinezett, 2 könyomásu és 23 fametszettel képpel.
20 1/2 nyelvezdrét iv, diszes borítéku keménykötésben 2 fnt 60 kr.
másik szép fedér papiru népies, iskolai kiadás, 2 fntete könyomásu képpel.
20 nyelvezdrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 forint.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 fnt.
Szavalmányok növendék leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.
Vadrózsák, Székely Népköltési Gyűjtemény. Szerkeszti Kriza János I-ső kötet 2 fnt 50 kr.
Az északi fény. Regény 3 kötetben, írta Dózsa Dániel. Ára 3 fnt.
Utirajzok. Irta Zombori Gedő. I-ső kötet: Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.
II-k kötet: Franciaország, Schweiz, Savoya és schweitz határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantán és Steierország. A két kötet ára 2 fnt.
Csik, Gyergyó és Kászon multja, jelene. Atalános és részletes osztályokban. 3 földábrával és egy másolati táblával. Irta Kisbacsoni Benkő Károly. Egy kötet. Ára 1 fnt.

Hämorrhoidalis bajok ellen csak a DAUBITZ R. F.-féle növény-liqueur, Ber i., Char ottenst as e 19, ajánlhatom, mi el használása következtében a ól csak em vég épen megmenekedt m.
H mmerstein.
MAUTEUFFEL A.
I vag. jószág birtokos.
E liqueur fő aktára egész Ausztriára nézve van Bécsben Daubitz C. A.-nál, Herrengasse N 6 s a felbatalmazott raktárosknál Kolozsvártt és Lézesen Tauffer Józsefnél, Szászvároson (Broos) Német Vilmosnál.
Egy palack ára 1 fnt o. ért.

Befőttes és más üvegekre a drága Lantorna helyett a tartósabb, czelszerűbb tisztább és sokkal olcsóbb
pergamén papír
jött használatba.
Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8 krtól 50 krig
Kolozsvártt Stein János papirkereskedésében.

(255) (2-2)
Szülők!
kik gyerekeiket tanítás végett Szébenbe küldeni szándékoznak, olcsó feltételek mellett, egy uri családnál felvétetnek.
Riskásautca 379-ik sz. alatt a további meg tudhatni.